

מסורת הש"ס

(א) ג"א נ"ה (ב) כלים פ"ח מ"ו, (ג) נדילע לב, ושי"ע ע"ש, (ד) ונדרסו ט. וס"ק, (ה) וגי' הערך לנציאל, (ו) נלעל ג: וס"ק, (ז) נפי' תמרי ארמיתא גרעניתו רבין ונאלקין גרעניתן עם התמרים ערך ערך חסדן, (ח) כילה ד:, (ט) נלקמן לט:, (י) כלס פכ"ח מ"ג, (י) ס"א ל"ג, (ל) נשתי למא רש"לן, (מ) גס כירושלמי פירש קן,

ⓘ

לעזי רש"י

טוילר"ש, רעפּים.

ⓘ

רב נסים גאון

מאי לאו בפרסיאתא ולא קבלה לא מארמיאתא הוראלי וחזיאן אגב איתתא. תמצא פירושיה בסוף פרק נוטל אדם את בני (דף קמק) הני גרעני דתמרי ארמיאתא שרי לטלטלינהו בשבתא הוראלי וחזיאן אגב אימן, כי התמרים יבשש תאלא אותם הבהמה ודפרסיאתא אסור לפי שהורטט של תמרים לא תאלא הבהמה אלא גרעינא בלבד, לא חזיאן אגב אימן.

ⓘ

רבינו חננאל

רבא אמר טעמא דר' אליעזר לפי שאין מדליקין לא בסמרטוטין ולא בפתילה שאינה מחורכת, ורבי עקיבא מתיר. ירושלמי מהו מחורכין, מפספסין וכרכיב ושער ראשיתן לא התחרן. ג' על ג' מצומצמות שאמרו חזק מן המלל דברי ר' שמעון וחכ"א ג' על ג' מכוונות. אמר רב יהודה אמר רב מסיקין בכלים ואין מסיקין בשברי כלים. מסיקין בתמרים, אבל אין מסיקין בגרעיניהן. מסיקין באגוזים, אבלן אין מסיקין בקליפיהן דברי רבי יהודה, ורבי שמעון מתיר בבולן. ורביא דא אשמעינן רבי, פשוטה היא עד אבל קליפי אגוזים דמעיקרא מיגלו אימא קא שרי ר' יהודה, צריכא. והא דרב מכללן איתמר דרב אבל תמרי ושדא קשייתא לבוכיא. אל ר' חייא בר פרחי בנגד ביו"ט אסורא וסאקנא קיבלה מינה יהוא כי אתא רב לרבבל איתמר דרב אכל תמרי לחייתא. ואוקימנא בתמרי ארמייתא גרעניתיהן ריכס והוראלי ורואין להיאכל בכלל התמרים כאוכל הן ולפיכך טלטלם, אבל שרי גרעינין דלא חזי אגב אימיהו אסור כר' חייא אליבא דרבי יהודה, קסבר הלכה כר' יהודה ביו"ט הוראלי וסתם לן ברוותה ביו"ט. ומדמתרין להו דר' יהודה ברב מתנה שמע מינה הלכתא ברוותה, דאמר בר מתנה עציץ שנשרו מן הדקל לתנור ביו"ט מרבה עליהם חזקתא ורבה שריהם עציץ מוכנים ומסקינן ואוקמה רב המנונא למתני במטלניות פחות מג' אצבעות, והא דמיתין ראיא ממטילת פחותה משלשה על שלשה מקולי מטלניות שו כו, דהנן בכלים בפי כ"ח פחות משלשה על שלשה שהתקינו לפקק את המרחץ ולנער בו הקדירה ולקנח בו הריחיים בין מוכן בין שאינו מוכן טמא דברי ר' אליעזר, ר' יהושע אומר בין מוכן בין שאינו מוכן טהור, ר"ע א' מן המוכן טמא שלא מן המוכן טהור), ואוקימנא בשורקו לאשפה דברי הכל טהור,

שחקק קב זי"ט דהוי ליה נולד: **לדצריהס דר' אליעזר** ור' עקיבא **קאמר**. האי דאוקיס להו רב אלא אליצא דר' יהודה דחזא פלוגמיהו דלא מימקומא אלא אליצא דר' יהודה ומיהו איהו לא כצירא ליה אלא כר' שמעון: **טעמא דרבי אליעזר**. כהדלקה משום דאין מדליקין זו שאין דולקין יפה וכלל שבתא השנה אסור ולאו משום נולד: **חזק מן המלל**. דרך תופרי גגדים למלוז מן הנגדים לכופלן מעט סביב התפירה ואח"כ תופר וג' על ג' סופו לתפור לטלאי צבד עני לכן אחשבה להיות כלי הלכך צריך להיות זו יותר משיעור המלל כדי שיהא הטלאי שלש על שלש: **מכוונות**. מזומנמות ובהכי אחשבה ושע"ג דכשיתפור לא היה שלש והיינו הך דרב יוסף. ולאו משום דאי היה טפי לא מיטמא ^(דכל שכן) אלא לאפקין דמתנא קמא: **מסיקין בצמרים**. דאגב דמטלטל להו לאציכלא חזו נמי להסקה: **אכלן**. ציו"ט אין מסיקין גרענין ציו"ט דהוי להו נולד: **והשסא מגליין**. הלכך נולד הוי: **והא דרב**. דאמר לר' יהודה אין מסיקין בגרעינין לאו בפירוש איתמר: **אכל תמרי**. בחול: **לנזויא**. כירה של רעפים שקורין טויל"ש והיא חלולה. וספריס שכתוב צהן לבי תפי היינו נמי כירה והוא תרגום של צית שפיתת שחיט קדרות: **קשייפא**. גרעינין: **צר פחס**. צן גדולים: **אכל תמרי**. ציוס טוב: **פרסייפא**. תמרים טובים ומתצגלים יפה וכל אוכל שלהם נפרש מעל גרעיניהן ואין הגרעינין ראויין לטלטל ואפ"ה שרי לטלטלן למשידיניהו לחיותא. אלאמא לא קיבלה מיניה: **צארמיפא**. דאין מתצגלות יפה ואין האוכל נפרש מהן ומשפיר בגרעיניהן וחזו לאדם: **אגב אימיהו**. שיש עוד מאמן עליהן: **מרצה**. עליהן ומצטלן צריצ: **רב המנונא אמר**. מתניתין צפחות משלשה טפחים על שלשה טפחים פליגי לענין טומאה: **מקולי מטלניות**. מטלניות הקלות זענינו דומיא דמתוקנות לפקוק מרחץ דמידי דלא חשיב הוא. וקיפול דנקט צמתניתין משום הצבוב דנקט דוקא ולפלוגמא כהדלקה מנא קיפול: **פחות משלשה נר'**. דאיו"ג דקילי כגון סמרטוטין: **שפסקינו לעך**. שהקלו לכך: **לפקוק המרחץ**. נקבים שהמים צאים דרך שם למרחץ: **ולנער זו אם הקדרה**. לאחוז צהן שולי הקדרה ולנערה למוך התממוי: **צין מן המוכן**. לקמיה מפרש:

הניחו

המוכּן טהור ר"ע **אומר** **מן המוכּן** **טמא** **ושלא** **מן המוכּן** **טהור** **ואמר** **עולא ואיתימא** **רבה** **בר בר חנה** **א"ר יוחנן** **הכל מודים** **זרקו** **באשפה** **דברי** **הכל** **טהור** **הניחו**

מכריע ואמאי והלא לא גילו כדצריהס רבי אליעזר ורבי יהושע שיש לחלק צין תלאו צמגוד להניחו אחורי הדלת וגרלאה לר"י דמוכן דכולהו היינו תלאו צמגוד ושאינו מוכן היינו הניחו אחורי הדלת^[כ] והאי דקאמר אמאי קרי ליה שלא מן המוכן פירש רבי אליעזר אמאי קרי להניחו אחורי הדלת שלא מן המוכן הואיל והוא טמא ומשני משום דלגבי קופסא לאו מוכן הוא ולא צעי למימר משום דלגבי מגוד לאו מוכן הוא דלא חשיב כולי האי תלאו צמגוד מאחורי הדלת דהוי קרי ליה לגביה שלא מן המוכן וכן לר' יהושע קא צעי אמאי חשיב לתלאו צמגוד מן המוכן הואיל והוא טהור ומשני דלגבי אשפה מוכן הוא והא דלא קאמר דלגבי אחורי הדלת מוכן הוא משום דלא גריע כולי האי^[כא] טפי ממגוד דליהוי אינו מוכן^[כב] לגביה:

במה מדליקין פרק שני שבת

כ"א.

רבא **אמר** **היינו טעמא דר' אֵלִיעֶזֶר**. משמע דרצא לענין טומאה אית ליה שניויא דרב אלא צר אצהה ולקמן משמע דאית ליה שניויא דרב המנונא דאמר מקולי מטלניות שנו כאן דקאמר והדר ביה ר' עקיבא לגבי ר' יהושע על כן נראה דהכא גרס רבה ולקמן רצא א"נ^[ל] דצחנס נהגו אנשים להדליק הפתילה ולכבותה כדי שמהא מהוצהבת^[ל] דהא אין הלכה כרבי אליעזר דשומתי הוא ועוד אמרינן לקמן^[ל] הכא צפתילה שצריך להצבה עסקינן משמע דיכול להדליק אע"פ שאינה מהוצהבת:

וְלֹא־בסמרטוטין שאינן מחורכין. קשה כיון דתנא דאפילו צפתילה שאינה מחורכת אין מדליקין כ"ש בסמרטוטין שאינם מחורכין ומיהו צמוספתא גרס ולא בסמרטוטין אפי' מחורכין: **אבֿלֿן אין מסיקין בגרעיניהן**. תימה לר"י דצפרק נוטל (לקמן דף קמג:) אמר למימרא דרצא כרבי יהודה כצירא ליה פירוש דאסר נבלה שנתנבלה צצבת והא"ל לשמעני' טווי לי צר אווזא ושדי מישיה לשונרא^[ל] ומשני התם כיון דמסרת דעתיה עילויה מאתמול^[ל] אלאמא כיון דדעמו מאתמול לתם לשונרא כשיסריח למחר שרי אע"ג דכל זמן שלא הסריח חזי לאדם א'משום דחשיב כאילו הכינו מצעדו יוס לשונרא ה"ני מאתמול דעתיה עילויה להסיר הגרעינין כשיאכל התמרים למחר^[ל] ואמאי חשיב ליה טפי נולד ממשיה דצר אווזא וי"ל דהתם צר אווזא נחשט מעי"ט ואין המעשים צריכים לאוזן וכיון דמצעדו יוס דעתיה למיתציה לשונרא אס יסריחו^[ל] תציה הכנה מעלייתה אכל הכא הגרעינין צריכין לאוכל^[ל] וחשיבי כאוכל עצמו עד שיאכל התמרים' לכן^[לא] חשיב להו נולד ולא מהני מה שעדעמו עליהם מאתמול: **והא דרב לאו בפירוש איתמר בו**.^[לב] הא פשיטא דרב אסר נולד כרבי יהודה מכרכי דוזוי (לעיל דף קי ט:): אלא מייתי ראיא דאף בגרעינין דאיכא למימר מעיקרא גרעינין והשסא גרעינין אסר רבי יהודה וא"ת^[לג] וצאנא^[לד] דמעיקרא מגלו והשסא מגלו^[לז] מנלן דאסר וי"ל דשע"ג דמעטעס זה עושה צריכותא^[לח] מ"מ^[לח] מעטס זה לפי האמת אין נראה לו לחלק ציניהם^{[ל}: **בין מן המוכּן בו'**. פירש צקונטרס מוכן דרבי אליעזר קופסא שאינו מוכן תלאו צמגוד והניחו אחורי הדלת ומוכן דר' יהושע תלאו צמגוד והניחו אחורי הדלת ^{הוא}שאינו מוכן דהאי תנא לא הוי כאידך^[לו] ועוד מה להם להזכיר כדצריהס קופסא ואשפה דלא פליגי צה ועוד דצפרק כירה (לקמן דף נט: ושם) קרי לרבי עקיבא דמוכן דאמר רבי יהושע שיש לחלק צין תלאו צמגוד להניחו אחורי הדלת וגרלאה לר"י דמוכן דכולהו היינו תלאו צמגוד ושאינו מוכן היינו הניחו אחורי הדלת^[ל] והאי דקאמר אמאי קרי ליה שלא מן המוכן פירש רבי אליעזר אמאי קרי להניחו אחורי הדלת שלא מן המוכן הואיל והוא טמא ומשני משום דלגבי קופסא לאו מוכן הוא ולא צעי למימר משום דלגבי מגוד לאו מוכן הוא דלא חשיב כולי האי תלאו צמגוד מאחורי הדלת דהוי קרי ליה לגביה שלא מן המוכן וכן לר' יהושע קא צעי אמאי חשיב לתלאו צמגוד מן המוכן הואיל והוא טהור ומשני דלגבי אשפה מוכן הוא והא דלא קאמר דלגבי אחורי הדלת מוכן הוא משום דלא גריע כולי האי^[כא] טפי ממגוד דליהוי אינו מוכן^[כב] לגביה:

כא. אחורי דלת. מוס' הא"ש. כב. גי' מוס' הא"ש "דהוה קרי לי מוכן", ועי' מהר"ס.

עין מושפּט נר מצוה

צוה א מיי' פכ"ב מה' כלס הלכה א:
צו ב מיי' פ"ב מה' יו"ט הלכה יב פתח לאזין סה טו"ע א"ח ס"י תקא ספיף ו:
צו ג מיי' שס טו"ע שס ספיף ז:

צוה ד שס ספיף ו כהני':
צצב ה מיי' שס הלכה יא סתם שס טו"ע א"ח ס"י סקו ספיף צ:

ⓘ

מוסף רש"י

בר פחתי. צו של תלמיד חסם (נודי יט). באיסורא קא מהפך. כשמוכנן צמגור מות' למוי' (ביצה ד).

ⓘ

תוס' שנינים

א) ושי"י פי' לקמן משום דאין דין לאכל מעשים ציו"ט ולא נהירא דמשום זה לא הוי אסור לטלטל כמו צמר מלח דשומר לטלטלו:

ⓘ

מוסף תוספות

א. תמוס' הא"ש מחזיל כאן דיבור חדש על דברי הגמ' "לפי שאין מדליקין בפתילה שאינה מחורכת".
ב. לאחוז בה האור היטב וכו' [ד]להלכתא כר' עקיבא דמדליקין בו אע"פ שאינה מחורכת. מוס' הא"ש. ג. בפרקין גבי חסם על הדר. מוס' הא"ש. ד. כלומר, אלאמא לא ס"ל כר' יהודה, דכיון שעשטט האור מאתמול, והוי הבני מעיס ראויים לאצילת אדם, וחזים הסריחו, וחי"ל דאסר ר' יהודה, מוס' הא"ש. ו. לחיותא. עינינא. ו. כתי דלא חזו אלא לחיותא או להסקה. עינינא. ז. [ו]יסיק [בחם]. מוס' הא"ש. ח. אין כנולד, אלא כמאכל בפנינ' רש"י. ט. כשומר (עם) [נעל] האוכל. עינינא. י. דאם הי' מפרישו מן האוכל, הי' האוכל מוקלקל. מוס' הא"ש. יא. אסיר. מוס' הא"ש. יב. מזה אין צורך להביא דרב סבר לה כר' יהודה. מוס' הא"ש. יג. דעבידא דרב בתמרים הוה. ריענינא. דמאת לא שמעי' אלא גרעיני תמרים י. תליא מילתא בבליז וכסוי טפלים דמעיקרא מוכסו והדר מגלו, אבל. רש"י. יז. דאיכא למימר כיון, אשמעינן כלהו תלמודא וכדעביד מיניה גמורין צריכותא בסמור. רש"י. יט. בטעמא כל דהו. מוס' הא"ש. יד. דלרוחא דמלתא אשמעינן כלהו תלמודא כי היכי דנטיע בה. רש"י. יז. (ד)מחזיא רש"י. יח. קים לי' לרב יהודה דלא שאני בנייהו, דלא תליא מילתא בבליז וכסוי טפלים דמעיקרא מוכסו לאדם, ודשחא ספולת שהוא לבהמה או להסקה. ריענינא. יט. ולא מסתבר לפירושי הכי. מוס' הא"ש. יטתמא מוכן ושאינו מוכן דר"א היינו מוכן ושאינו מוכן דר' יהושע. רש"י. כ. כמו ר' עקיבא. ר"ש כלס (פכ"ח משנה צ). כא. אחורי דלת. מוס' הא"ש. כב. גי' מוס' הא"ש "דהוה קרי לי מוכן", ועי' מהר"ס.

עין משפט
נר מצוה

ק א מיי פֿינז מהל' כלס הלכה כז:
קא ב מיי פֿיה מהל' שבת הל' יז טושיע א"ח ס' רסה סעף 6:
קב ג מיי שם טושיע שם סעף 3:
קג ד מיי שם טושיע שם סעף 6:
קד ה מיי פֿי מהל' כללס הל' טז סמג לאון רפג טושיע ייד ס' שא סעף ו:
קה ו מיי פֿ"א מהל' שבת הלכה ה סמג לאון סה טושיע א"ח ס' של סעף 6:
קוז ז מיי פֿ"א שם הלכה ז וישיב הלכה ב סמג שם טושיע א"ח מיון רעה:

הגהות הב"ח

(א) נט' ואמאי קרי ליה שלל (וכי ואמאי קרי ליה מוכן: (ב) רש"י ד"ה ואמאי קרי ליה שלל: (ג) ד"ה ואמאי קרי ליה למגוד:

מוסף רש"י

ואפילו היא של חרס.
אותה שפופרת, דמליסא, אפילו הכי אסור דילנא אמי למילל מיניה, ותפא (צילה כס).
הטותן שמן לנר חייב משום מעזיר ומתפטק ממנו חייב משום מכבה (ועי' כב).
משם ראיה.
תמיה (טובה כח).
מוכרי כסות מוכרין כדרכן.
משפטים כסות כללס (פסחים כז:) ואפילו כסות אמי מזהר"י לנחלוט בשוק, ובלבד שלא יתכוין.
לנחלת תמט (לקמן עז:)
זא: לנחלת מזהר"י (פסחים עט).
דוצנעוים.
מירשם שמתקשים מן הכיעור ומן הדומה לו (עט).

תוס' ישינם

(א) אע"פ דר' יוסי אית ליה דהעברה לללל אלא בכיזוי מודה דחייב אף בפני עצמו דמתן פקדן כלל גדול ושוב אמי מזהר"י דמזהר"א אמר דכפ' ספק אכל נדחיא פוטרי רבי יוסי דבעברה ומחייב בכיזוי:

מוסף תוספות

א. ואמאי לא גזר אטו הכיזוי מאדע גומות כדגור הכיז' ר' יצחק.
ועי' 6.
גבי הנאה הבאה לו לאדם בעיז', ליכא מאן דאסר כלל אליבא דר"ש בדלא אפשר ולא מכוין.
ועי' 6.
ג. וגדולים היינו לא אפשר.
תוס' פסחים סה: ד"ה אפי'.
ד. אע"ג דמודה ר"ש בפקדן ריש"י ולא ימות.
הכא. רענ"א.

רב נסים גאון

מוחביב רבא מוכרי כסות מוכרין כדרכן ובלבד שלא יתכווין בחמה מפני החמה ובגשמים מפני הגשמים.
וז המשנה שנויה בפרק ט' דמסכת כלאים בסוף המסכת לפי שאמור קודם לכן איך עזאי לכלאים כו', והצרכו להחירי לאלו, דברים שהם רגילים בהם, ובלבד שלא יתכוונו בהם להרוקין חזק החמה בעת החום, והזק הגשמים

חבירא לר' יהודה בשפופרת של ביצה גופיק מינה חורבא דהוראה להחיר לאו שפיר עבדת דמשכת ספסילא גזירה עיליתא דשישא לעילא מר' יצחק בן אלעזר.
ואמר ליה אי שתוקי לך כי האי דשתקין ליה ר' שמעון בגדולים ולא איפשר להגביהו, בקטנים דאיפשר להגביהו מי אמר.
עולא אמר מחלוקת בקטנים אבל בגדולים דברי הכל מותר.
ומתבינן לתרווייהו מתא, ר' שמעון אומר גזר אדם מיטה כסא וספסל ובלבד שלא יתכוין לעשות חריץ.
הנה קתני מטה והיא גדולה וקתני כסא וספסל שחן קטנים, מכלל דפליגי בקטנים ובגדולים, קשיא לתרווייהו.
ופריך ר' ירמיה רבה כסא וספסל גדולים הן דומיא דמיטה, עולא מפרק לטעמיה מיטה קטנה שיכול להגביהה דומיא דכסא וספסל.
מתחב רבא מוכרי כסות של כלאים מוכרין כדרכן ובלבד שלא יתכוונו בחמה מפני החמה ובגשמים מפני הגשמים, שאם יתכוין נמצא נהנה מן הכלאים ואסור, והצנעוין מפשילין במקל לאתוריהן כדי שלא יאא כלאים עולה על גופן כלל, והא הכא דאיפשר למעבד כצנעוים כי היכי דאיפשר להגביה כלים וכי לא מכוין קא שרי רבי שמעון בהעלאת עליהן.
תיובתא דרבי ירמיה רבה תיובתא.
מתני' המכבה את הנר מפני שהוא מתירא מפני גרים כו'.

כמ:

גזירה עִילִיתא דשישא אטו עִילִיתא דעִלמא. והא דקאמר צסוק המצניע (לקמן דף 56, ושם) אמימר שרל זילחא צמחחא ומפרש דטעמא מאי אמור רצנן דילמא אמי לאשוויי גומות הכא ליכא גומות ומפרש צקונטרס דכולה מחחא לרפא הימא^[א] התם אין לגזור מחחא אטו שאר עירות אצל צעיר אחת גזרינן עלייה זו ^אאטו עלייה אחרת: ה"ג מחזקות בקטנים אבא בגדולים ד"ה מותר. ול"ג ד"ה אסור דצפרק כל שעה (פסחים דף כה: ושם)^ב משמע דטפי שרי היכא דלא אפשר מהיכא דאפשר^ג:

ובלבד שְׁלֵא יתכווין בחמה מפני החמה וכו'.^ד וצנעין דלא הוּ פסיק רישא כגון שהוא לנשו מלנזשים אחרים להגין עליו מפני החמה ומפני הינייה:

שהמרו

במה מדליקין פרק שני שבת

הניחו צקופסא.

הניחו צקופסא ועדיף מאחורי הדלת ואחורי הדלת עדיף מזרקו לאשפה ומוכן דר' אליעזר היינו קופסא ושלא מן המוכן מגוד ואחורי הדלת: ומאי ^א קרי ליה **שלא מן המוכן**. הואיל ולרבי אליעזר חשיב לקבולי טומאה דלגבי קופסא לאו מוכן הוא:

ורבי יהושע סבר כו'. ומוכן דרבי יהושע מגוד ואחורי הדלת ושלא מן המוכן זרקו לאשפה: ומאי ^א קרי ליה. למגוד מוכן הואיל ולר' יהושע צטל דלגבי אשפה דאיירי זה רבי יהושע מוכן הוא ורבי עקיבא תללו צמגוד קרי מוכן ואחורי הדלת שלא מן המוכן: והדר ציה ר' עקיבא לגבי רבי יהושע. ומטהר אף צמזון: מדקפני. צמתניתין פתילת הצגד דמשמע שעדיין צגד הוא קלת וחשוב צעיניו ואפ"ה קאמר רבי עקיבא צמתני' טהורה היא אלמא הדר ציה: של צגד. משמע שקפלה מצגד. הצגד משמע שקפל הצגד עכמו שלם ולענין הדלקה כדלוקימנא לעיליט) טעמא דרבי אליעזר דבעי פתילה ממורכת שמדלק יפה: **בתנאי' שפאה מנטפס**. יתקיים הנר שמהא השמן מטטפף כל שעה למוך הנר. וטעמא משום גזירה שמה יסתפק הימנו ויכוין שהקצוה לנר חייב משום מכבה ואפי' אותה שפופרת של חרס דמליסא ליה גזרינן: **אזל אס חיצירה**. ליכא למיחש דמשום איסור שבת גדיל מנייה: **ויסן ראש הפסילה**. השני שהוא יוצא דרך הנקב האחר צצנר לשאוב ושמן נמשך דרך הפתילה לראש הדולק:

ורבי יהודה מסיי. דלא גזול: **גב' דלא מיפסק**. מידי שהוא מונח צמוך חלל הנר למעלה מכיסוי: **דמפסקא**. שהרי אצל הנר מונחת ויש כאן הפסק וליכא למימר גופיה הוא אימא מודה דנגזור: **סנא אס חיצרה**. צעה"צ עכמו מצעוד יוס צסיד או צחרסית מומר: **צעין יוצא**. שצירה שפיר: **דשישא**. רכפה של שיש דלא עמיד צה חריץ: **לעילא מרבי יצחק**. לפניו: **דדשטיקו ליה חצריא**. רבי טרפון וזקנים שמפני שלא אמרו לו דצר דימה וסעיד דמומר: **נפק מיניה חורבא**. וינהגו הימר דצצר. ור' יצחק סצירא ליה כרבי יהודה דדצר שאין מתכוין אסור ואע"ג דצשיש לא עמיד חריץ גזר אטו עיליתא דעלמא: **ריש כנישפא**. מפטיר כנסיות המכניס ומזילא ומיישצ תלמידים ומינוקות: **דצצרה**. שם מקום כי צצה לה' צצצרה (שע"ה לר'): **כר' שמעון**. דאמר גזרר אדם: **דלא אפשר**. אלא צצירה שאין יכול ליעטן צידו: **מחלוקס צקטנים**. מטה: **וקטני קטנים**. כסא. ורבי יהודה פליג עליה דתנן במסכת צילה [כג:] רבי יהודה אומר כל הכלים אין נגזרים דאי לאו משום פלוגמתייהו למת לי למיתני גדולים השתא קטנים שרי רבי שמעון גדולים מייצעיא אלא קטנים משום ר' שמעון ותנא גדולים משום רבי יהודה: **דכסא**. קטנים וצבא הוא דאסר רבי יהודה אצל צגדולים **שרי: כסא דומיא דמטה**. גדולים וצבא הוא דשרי רבי שמעון אצל צקטנים אסר: **מוכרין כדרכן**. כסות של כלאים לוצשו צשוק כדי להרלואו למוכרו דלא אסרה מורה אלא לציהש שהיא להתחמם כדרך כל הלוצשים והעלאה דומיא דלציהש נמי דמיתני צה: **וצלנד שלא יסוהין כו'.** ור' שמעון הוא דאזיל צתר כוונה: **והצנעוים**. כשרים שמרחיקין עצמן מכל לזות שפתים: **והא הכא דאפשר**. לכל אדם למעבד שלא על ידי איסור ואפילו הכי שרי: **בתנאי' מפני נכרים**. כגון פרסיים שהיה להם יוס חג שאין מניחין אור אלא צצית עבודת אלילים **שלהם: ומפני הסנעין**. שלא ירלו שיש שם אדם ויצאו עליו: **ומפני רוח רעה**. י' הצאה עליו וכשאינו רואה נוח לו: **פטור**. ובגמרא מפרש לכוּלה: **כחם על הנר**. שראויו שמתקלקל וחם עליו וכצה את הפתילה: **הנר**. קרוייו"ל: **חייב**. ובגמרא [לקמן ג.] מפרש לה: **פוטרי צנולן**. מפרש צגמרא (דף 61:). **שהוא עושה פחס**. צציעיו זה והוי מלככה הצריכה לגופה כדאמר צגמרא [שם:]

גמ' [נררין] הוה. **תנא** [ותוספתא צ"ב] נתנין טיט או חרסית תחת [הנר], או גריזי מלח או גרים של פול צרב שבת מכעורו יום צ"פ הנר להיות שוהה. אבין ציפוראה גזר ספסלא בעיילא דשישא לעילא מר' יצחק בן אלעזר. אמר ליה אי שתוקי לך כי האי דשתקין ליה ר' שמעון דאפשר להגביהו, ריש כנישטא דצצירה גזר ספסילא לעילא מר' ירמיה רבה. א"ל כמאן בר' שמעון, אימור דשרי גדולה וקתני כסא וספסל שחן קטנים, מכלל דפליגי בקטנים ובגדולים, קשיא לתרווייהו. ופריך ר' ירמיה רבה כסא וספסל גדולים הן דומיא דמיטה, עולא מפרק לטעמיה מיטה קטנה שיכול להגביהה דומיא דכסא וספסל. מתחב רבא מוכרי כסות של כלאים מוכרין כדרכן ובלבד שלא יתכוונו בחמה מפני החמה ובגשמים מפני הגשמים, שאם יתכוין נמצא נהנה מן הכלאים ועולה על גופן כלל, והא הכא דאיפשר למעבד כצנעוים כי היכי דאיפשר להגביה כלים וכי לא מכוין קא שרי רבי שמעון בהעלאת עליהן. תיובתא דרבי ירמיה רבה תיובתא. מתני' המכבה את הנר מפני שהוא מתירא מפני גרים כו'.

מסורת הש"ס

(א) [לקמן ג.], (ב) פסחים יא., (ג) מוספתא פ"ב ע"ג, (ד) [לקמן פב. צרכוס יא. עירובין ג': מה. פו. ר"ה כד: סוכה ב': ד': מה. לא: לו: ח. מגילה כו: יבמות סה: קד: צ"מ סב. צ"צ קטן: ע"ז כד. מא: מה. מד. סנהדרין יב. מנחות כז: צרכוס מות: חולין כז: ערכין לא. מדה ג: סאג. (ח) [לקמן מא: וע"ג:] (ו) לעיל כב. לקמן מז: צילה כג: [תוספי צילה צ"צ] פסחים קא. מנחות מא: (ז) כללס פ"ט מ"ה לקמן מז: פסחים כו: (ח) [עין תוספות פסחים סה: מ"ה לא אפשר, (ט) פ"א מרה שחורה,

גליון הש"ס

נבט' גזירה עיליתא דשישא. עיין לקמן דף קנא ע"צ:
תוב' ד"ה מודה וכו' אבו עילייתא אחרת. ועיין לקמן דף קנא ע"צ צבשי" ד"ה קרקע:

לעזי רש"י

קביביל"א. יתרי, זה, וזי. קרוייו"ל [קרוייוש"ל]. מנורה.

רבינו חננאל

הניחו בקופסא דברי הכל טמא, כי פליגי בשתחבו צבגדור או בשנתיחו אחורי הדלת, רבי אליעזר סבר מדלא זרקו לאשפה דעתיה עילויה לפיכך הוא טמא ואמאי קרי ליה אינו מוכן דלגבי קופסא לאו מוכן הוא. ורבי יהושע סבר כיוון שלא הניחו בקופסא בטליה הלכך טהור הוא, ואמאי קרי ליה מוכן דאחורי הדלת או תחוב צבגדור לגבי שפופרת מוכן הוא. ור' עקיבא אפילו התחובה צבגדור טהור ממאי מוקתני כמתירין פתילת ההבד לא קתני פתילה של בגד ש"מ דעדיין בגד הוא ומודליקין בה. ומאן דחזא רב המונא דאייתי ראיא שישלשה על שלשה מוקים לה לפתילה דקתני כמתני' פתילה שיש בה פחות משלשה והא דחזיה היא דהכי קתני ר' עקיבא אומר טהורה. ומשהו שילימש שנינו מפני שאמור שלש על שלש שפופרת טהורה אבל שלשה על שלשה שנתמטפת אע"פ שטהר מן המדרס טמא בכל הטומאות, אלא [נפחות] משלש הוא, וריקן דאוקימנא רב אדא בשלש אוקימא רב המונא פחות משלשה והא דחזיה היא [דקאמרן] שלשה דהכנת מטליות בהדיא [נפחות] משלשה קתני לה והוא הדין לפחות מג"ב, והלכתא כר"ע דקאי ר' יהושע כותיה דהא הדר ביה ר' עקיבא לגבי דר' יהושע וכן מפורש בכירה. מתני'. תנא א"ר יהודה פעם אחת שבתנו בעליית בית נתה בלוד והבאנו שפופרת של ביצה, ומלאנוה שמן ונקבנוה ונתנוה ע"פ הנר, והיה שם ר' טרפון והוקנים ולא אמרו לנו דברי. אמרו לו משם ראייה מפני כי [בית] נתוה [והדין]

הניחו צקופסא דברי הכל טמא, כי פליגי בשתחבו צבגדור או בשנתיחו אחורי הדלת, רבי אליעזר סבר מדלא זרקו לאשפה דעתיה עילויה לפיכך הוא טמא ואמאי קרי ליה אינו מוכן דלגבי קופסא לאו מוכן הוא. ורבי יהושע סבר כיוון שלא הניחו בקופסא בטליה הלכך טהור הוא, ואמאי קרי ליה מוכן דאחורי הדלת או תחוב צבגדור לגבי שפופרת מוכן הוא. ור' עקיבא אפילו התחובה צבגדור טהור ממאי מוקתני כמתירין פתילת ההבד לא קתני פתילה של בגד ש"מ דעדיין בגד הוא ומודליקין בה. ומאן דחזא רב המונא דאייתי ראיא שישלשה על שלשה מוקים לה לפתילה דקתני כמתני' פתילה שיש בה פחות משלשה והא דחזיה היא דהכי קתני ר' עקיבא אומר טהורה. ומשהו שילימש שנינו מפני שאמור שלש על שלש שפופרת טהורה אבל שלשה על שלשה שנתמטפת אע"פ שטהר מן המדרס טמא בכל הטומאות, אלא [נפחות] משלש הוא, וריקן דאוקימנא רב אדא בשלש אוקימא רב המונא פחות משלשה והא דחזיה היא [דקאמרן] שלשה דהכנת מטליות בהדיא [נפחות] משלשה קתני לה והוא הדין לפחות מג"ב, והלכתא כר"ע דקאי ר' יהושע כותיה דהא הדר ביה ר' עקיבא לגבי דר' יהושע וכן מפורש בכירה. מתני'. תנא א"ר יהודה פעם אחת שבתנו בעליית בית נתה בלוד והבאנו שפופרת של ביצה, ומלאנוה שמן ונקבנוה ונתנוה ע"פ הנר, והיה שם ר' טרפון והוקנים ולא אמרו לנו דברי. אמרו לו משם ראייה מפני כי [בית] נתוה [והדין]

(ב) עי' צריף שפתרי.